

اعتیاد

www.ketab.ir

عمران کیانی

عاطفه فرامرزى کوشكى

خدیجه فرامرزى کوشكى

سرشناسه	:	کیانی، عمران، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	اعتیاد/ عمران کیانی، عاطفه فرامرزی کوشکی، خدیجه فرامرزی کوشکی.
مشخصات نشر	:	گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	:	۶۸ ص.
شابک	:	978-622-02-0606-4
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	اعتیاد
موضوع	:	Drug addiction
شناسه افزوده	:	فرامرزی کوشکی، عاطفه، ۱۳۷۸ -
شناسه افزوده	:	فرامرزی کوشکی، خدیجه، ۱۳۷۳ -
رده بندی کنگره	:	۵۸۰۱HV
رده بندی دی	:	۳۹۳/۳۶۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۸۱۶۲۵۵

اعتیاد

تالیف: عمران کیانی - عاطفه فرامرزی کوشکی - خدیجه فرامرزی کوشکی

صفحه آرا و طراح جلد: بهاره عنایتی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۶۴ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰

شماره شابک: ۴-۰۶۰۶-۰۲-۶۲۲-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی - ۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسندگان محفوظ می باشد.

نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا (ع)، ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۲	اهمیت و ضرورت اعتیاد
۱۳	اهداف و فواید بررسی اعتیاد
۱۷	تعریف مفاهیم
۱۷	مواد مخدر
۱۷	اعتیاد
۱۸	معتاد
۱۸	وابستگی فیزیکی
۱۸	وابستگی روانی
۱۹	تعریف عملیاتی
۱۹	تاریخچه
۲۰	تاریخچه مواد مخدر در ایران
۲۰	الف: مواد مخدر در ایران قبل از انقلاب اسلامی
۲۱	ب: پس از پیروزی انقلاب اسلامی
۲۱	تاریخچه مواد مخدر در جهان
۲۲	۱- مواد مخدر در قاره آسیا
۲۲	الف: خاور دور آسیای جنوبی
۲۳	ب: خاورمیانه
۲۴	ج: آسیای مرکزی
۲۵	۲- مواد مخدر در قاره اروپا
۲۵	۳- مواد مخدر در قاره آفریقا
۲۶	۴- مواد مخدر در قاره آمریکا
۲۷	۵- مواد مخدر در استرالیا
۲۷	ترياک :

۲۸.....	عوارض تریاک
۲۹.....	حشیش (کانابیز)
۳۰.....	عوارض مصرف حشیش
۳۱.....	کوکائین :
۳۲.....	عوارض کوکائین
۳۳.....	کراک :
۳۴.....	«استعمال کراک یعنی استقبال مرگ»
Error! Bookmark not defined.....	مخدرهای صنعتی :
۳۴.....	نحوه استعمال : خواص
۳۹.....	اکستازی :
۳۹.....	اثرات مثبت یا منفی اکستازی عبارتند از:
۴۱.....	شیشه (کریستال):
۴۱.....	عوامل زمینه ساز و مستعد کننده اعتیاد:
۴۲.....	گفتار اول : درمان اعتیاد
۴۳.....	گفتار دوم : طرق پیشگیری از اعتیاد :
۴۳.....	آموزش به وسیله رسانه های گروهی:
۴۳.....	۲) آموزش مراقبتهای ضروری در موقع بارداری و بعد از آن
۴۴.....	۳) آموزش روابط خانوادگی :
۴۴.....	۴) پیشگیری در محیط اجتماعی :
۴۶.....	۵) همکاری بین المللی :
۴۸.....	۱) عوامل ارثی (ژنتیک)
۴۸.....	۲) عوامل فردی و روان شناختی :
۴۹.....	۳) عوامل صفات شخصیتی :
۵۰.....	۴) عوامل مرتبط با نوع نگرش افراد به مواد :
۵۰.....	۵) عوامل مرتبط با موقعیت های نامساعد :
۵۰.....	۶) عوامل مرتبط با اختلالات روانی :
۵۰.....	ب) عوامل مخاطره آمیز محیطی :

۵۰		محل سکونت فرد :
۵۱		ریسک عوامل اقتصادی :
۵۱		ج (عوامل مخاطره آمیز :
۵۱		۴) عوامل سیاسی :
۵۲		۵) عوامل فرهنگی و جمعیت شناختی :
۵۲		تئوری محرومیت نسبی :
۵۳		نظریه های خرده فرهنگ :
۵۴		علت گرایش روانان ایرانی به مواد مخدر:
۵۴		خانواده و اعتیاد:
۶۳		اجتماع و اعتیاد:
۶۳		دیدگاههای موجود در زمینه علل اعتیاد:
۶۴		دیدگاه زیست شناختی:
۶۵		دیدگاه کینبرگ:
۶۶		دیدگاه روانکاوی:
۶۶		قوانین ایران درباره اعتیاد
۶۷		تاریخچه کنترل بین المللی مواد مخدر
۶۷		علل اعتیاد از نظر فریمان
۶۷		دیدگاه چابن
۶۸		دیدگاه کلمن
۶۸		پیشنهادهای :
۶۹		نتیجه گیری
۷۰		منابع :

مقدمه

انسانها در فراز و نشیبهای تاریخ همیشه از دردها و آسیب های اجتماعی بسیار رنج برده اند و همواره در جستجوی یافتن علت و انگیزه های آنها بوده اند تا راه ها و روشهای پیشگیری و درمان آنها را بیابند از جمله این آسیب های اجتماعی می توان اعتیاد را نام برد.

بشر از سالها پیش، خواص درمانی برخی از گیاهان مخدر آگاه بوده و در مراسم و جشنها یا درمان از آنها استفاده می کرد و مصرف گیاهان مخدر از مسائل مهم اجتماع محسوب نمی شد. اما با افزایش قدرت کشورهای سلطه طلب، اتباع آنها برای کشف مناطق مناسب جهت گسترش مستعمرات، به اقصی نقاط جهان سفر نمودند. و با آشنایی با ملل مختلف، برگ، گل، ریه و ساق گیاهان مخدر را شناسایی و برای پیشبرد استثمار در مناطق مورد نظر، کشت و مصرف را در آنجا، مخصوصاً تریاک را متداول کردند. زیرا اعتیاد به مواد مخدر بهترین حربه برای منحل کردن افکار عمومی از مسائل سیاسی و منافع ملی و به زانو درآوردن جوانان بود (فدائی، ۱۳۸۶).

با گذشت زمان استعمارگران خود از این بازی خانمان سوز در امان نماندند. سوداگران و سازمان تبه کاری مافیا برای کسب درآمد سرشار رتبه و توزیع مواد مخدر، تجارت غیر قانونی آن را در کشورهای پیشرفته و صنعتی سرمایه دار رواج داد و حال امروزه اعتیاد به مرز نگران کننده ای رسیده است.

همه ساله در کلیه کشورهای جهان، افراد زیادی به علت مصرف یا ناخواسته مواد مخدر از بین می روند و در همان حال عده دیگری به علت اعتیاد به این مواد شغل خود را از دست داده و خانواده خود را به مرزهایی از نابودی می کشانند.

در واقع اعتیاد شرایطی است که فرد به ماده خاصی به گونه ای وابسته شود تا در صورتی که ماده را مصرف نکند دچار علائم محرومیت از آنها شود. عده ای می گویند، افراد سیگاری، شرایط اعتیاد را ندارند. اما باید بگوییم هر چیزی که از آن مصرف سوء بشود و از آن به صورت اصولی استفاده نگردد، اعتیاد آور است. در درجه اول معمولاً "فرد با

سیگار یا مواد مخدر آشنا می شود. اما نسبت به عمق عوارض ناشی از مصرف توجه ندارد و به این فکر نمی کند که چه گرفتاری بزرگی گریبان گیرش خواهد شد. درست است که همه می گویند اعتیاد بد است، اما در عمق تفکر افراد، این بد بودن به درست جا نیافتاده است. همین مسئله گرایش به مواد را زیاد می کند (فدائی، ۱۳۸۶).

اعتیاد یک مسئله چند فاکتوری است و عوامل متعددی چون مسائل اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، به انهای سست خانوادگی و ... می توانند مجموعه عوامل روی آوری افراد به اعتیاد باشد. و در بین همه اینها بنیان مستحکم خانواده در پیشگیری از مصرف مواد تعیین کننده است.

قشر خاصی در معرض ابتلا به اعتیاد معرفی نمی کنند اما در بین بیماران اقبال پایین جامعه تا اقبال بسیار مرفه و عده ای هم از سراسر متوسط گرفتار دام اعتیاد شده اند.

اعتیاد یعنی خو گرفتن و وابسته شدن به کسی، روانی، عصبی فرد به مواد مخدر که ترک یا فرار از آن ناممکن و یا بسیار مشکل است (فدائی، ۱۳۸۶).

عادت و اعتیاد دو اصطلاح و عنوانی هستند که در آثار عمومی به غلط مشابه و معادل هم در نظر گرفته می شوند در صورتی که اختلاف کلی و اساسی با هم دارند. ترک اعتیاد غیر ممکن نیست و چون عنوان اعتیاد از طرفی اکثراً "با عادت قابل اشتباه بوده و در تمامی موارد نمی تواند مطابق با واقعیت امر در استعمال طولانی داروهای مخفف و مواد، صدق و تطابق نماید از این روایت که در سالهای اخیر از طرف محافل علمی تدریجاً گوناگونی در خصوص اعتیاد ارائه گردیده است.

شایسته است که از نظر اطلاع و شناخت و آگاهی به صورت واقعی محاسن و معایب اعتیاد را برای نسل جوان امروز بشکافیم تا بدانند آنچه را که نمی دانند.

در تحقیق حاضر قصد بر آن است که علاوه بر تعریف اعتیاد، به سایر روان گردانهایی که از آنها به عنوان مخدرهای جدید یاد می شود اشاره شود، یک یک آنها تعریف گردد،

نحوه استفاده، اثرات آتی خطرات، عوارض و نشانگان هر یک مطرح گردد و راهکارهای لازم جهت پیشگیری و یا درمان ارائه شود (همان منبع).

چنانچه پیش تر ذکر گردید تحقیقات گسترده ای در مورد عوامل سوء استفاده مواد مخدر و یا بعضاً اثرات اجتماعی و خانوادگی اعتیاد بحث و مورد تحقیق محققان علوم اجتماعی و روانشناسی و سایر رشته های تربیتی واقع شده است که در نتیجه کلی تر می توان گفت که ابعاد پیشگیری از اعتیاد پرداخته است و ما مدعی نفی پیشگیری نیستیم و همیشه اذعان می کنیم که یکجای بهتر از درمان می باشد ولی از بعد مددکاری اجتماعی که به درمان مددجویان آسیب های اجتماعی بیشتر می پردازد، پیش گیری از آن و بدان معتقد است که با نگاهی انسانی به مردم علی الخصوص به آسیب دیدگان اجتماعی نگریسته شود و این خیلی هم به جاست چون در پیگیری صورت گرفته پس چرا فرد منحرف اجتماعی شده است و اگر شده است بایستی او را در امان خدا گذاشت و بدان هیچ توجه اصولی و عملی نکرد و از این دیدگاه اهمیت و ضرورت تحقیقاتی این چنین در باب درمان مددجویان بویژه آسیب دیدگان اجتماعی و به خصوص ساداتان نتیجه بهتری خواهد داشت. چون وجود فرد معتاد و بزهکار در جامعه با توجه به تحقیقات زیادی که انجام گرفته اثرات جبران ناپذیری بر اجتماع و علی الخصوص خانواده و قشرها و گروههای مستعد بزهکاری خواهد زد و در جامعه اینکه به لحاظ بسیاری از مسائل و مشکلات اقتصادی و اجتماع، فرهنگی بستر سازی بسیاری از انحرافات اجتماعی می باشد. بنابراین در روند علمی و عملی پیشگیری بایستی به درمان و بازگرداندن فرد منحرف به جامعه به یوه علمی و عملی و توانمند کردن این قشر آسیب دیده تلاشی مضاعف صورت پذیرد (دانش، ۱۳۷۶).

همان طور که می دانیم اعتیاد یک بیماری اجتماعی است که عوارض جسمی و روانی دارد و تا زمانی که به علل گرایش توجه نشود درمان جسمی و روانی فقط مدتی نتیجه بخش خواهد بود. قرنهایست که انسان به دلایل مختلف مواد مخدر مصرف کرده است چون اولین بار در سال ۱۸۰۴ مرفین در طب برای رهایی از درد عملیات جراحی و دردهای بعد از عمل مورد استفاده قرار گرفته است و لذتی که بعد از تزریق و مصرف مرفین به

بیمار دست می دهد به خارج از بیمارستان نیز انتقال پیدا نمود و مورد استفاده قرار گرفت کاربرد مصرف داروهای مخدر و روان گردان ابتدا برای لذت روحی و شادمانی زاید الوصف و همچنین شدید و طولانی کردن لذت جسمی و تأخیر در ارضای جسمی و شهوت در موقع مقاربت می باشد.

مصرف تریاک قرن‌ها پیش از مصرف مرفین و هروئین در جوامع مختلف رواج داشته است. مسئله اعتیاد در جهان امروز از مسائل مهم اجتماعی است که در بیشتر کشورها به صورت مشکل عمده ای مطرح شده و کشور ما نیز از این آسیب اجتماعی در امان نمانده است و هر روز در هر گوشه و کنار این مملکت نیز شاهد قربانی افرادی در دام اعتیاد هستیم با مشاهده این وضع و به ذهن خطور کردن این سؤال که اگر روزی عضوی از اعضای خانواده من یا یکی از بستگان نزدیک من بخواهد به این وضعیت اسف بار و خانمانسوز گرفتار شود چه پیش رو او آمد (بیرجندی، ۱۳۸۲).

لذا هر انسان عاقل و دوراندیش را این مسئله غمی را می دارد تا در حد ممکن و بیشترین تلاش و جدیت از قربانی شدن افراد جامعه جلوگیری نماید در این تحقیق قصد آن است که بر میزان گرایش جوانان به مصرف مواد مخدر و صدماتی از تأثیر عوامل اجتماعی و خانوادگی و روانی و شخصیتی و اقتضای فرهنگی بیشترین میزان تأثیر و بیشترین نفوذ هر یک از فاکتورهای بالا را بر این گرایش به ترتیب نفوذ و بیشترین تأثیر گذاری و روشن نمائیم تا با شناخت متغیرهای تأثیر گذار بهترین روش علمی و عملی و ارائه و با بسیج عمومی و همگانی بر چند این بیماری و آفت جانسوز و خانسوز به مسائل واقعی کلمه خانواده ای سالم ایرانی و آباد داشته باشیم (همان منبع).

اهمیت و ضرورت اعتیاد

خطر اعتیاد سنین مختلف افراد جامعه را تهدید می کند. اعتیاد بلایی است که پیر و جوان، فقیر و غنی و باسواد و بی سواد نمی شناسد و همه را به دام خود می اندازد. آنچه باعث شد این موضوع مورد تحقیق قرار بگیرد، این است که در جامعه ای که امروز ما در آن زندگی

می کنیم، استفاده از اینگونه مواد مخدر در میان دختران و پسران روز به روز افزایش چشمگیری پیدا می کند و هر سال بر شمار قربانیان خود می افزاید. و ما شاهد به دام افتادگان بیشتر جوانانی هستیم که در گذر از گردنه بلوغ و هفتخوان پر رمز و راز شباب جوانی به سوی صحرای افسونگر پر می کشند و ذره ذره از جان خود می کاهند تا به مرگی خاموش تن در دهند. وقتی نظارت گروههای نخستین چون خانواده کاهش می یابد وابستگی های اجتماعی سست می گردد فرهنگ حزن و اندوه به جای آن حاکم می شود و زمینه به دام افتادن را فراهم می آورد ضرورت ایجاب می کند که همگی دست در دست یکدیگر دیم و در جهت نابودسازی این بلای خانمانسوز گام بر داریم لذا پژوهش در باب این معضل در هر کجای عالم به ارتقای شناخت موجود از این مسئله یاری می رساند در این تحقیق بر آنیم تا با شناخت اعتیاد به عنوان یک پدیده اجتماعی و شناخت مواد و علل گرایش به آن به رفع این مشکل تسهیل شود یاری رسانیم. و لذا این تحقیق درصدد آن است که برای این دسته از سؤالات ذیل جواب قانع کننده فراهم سازد. (فرجاد، ۱۳۷۹).

اهداف و فواید بررسی اعتیاد

هدف کلی تحقیق حاضر عبارت است از ایجاب توجه بیشتر به مسئله اعتیاد.

به طور کلی اهداف زیر را می توان در تحقیق زیر دنبال کرد.

- ۱- شناخت تاریخچه مواد مخدر در ایران و جهان
- ۲- شناخت انواع مواد مخدر همچون (کوک، شیشه، LSD، استامد) و عوارض آن
- ۳- شناخت علل اعتیاد به مواد مخدر
- ۴- شناخت راههای مختلف پیشگیری از اعتیاد

همان طور که می دانیم تحقیقات گسترده ای در مورد عوامل سوء استعمال مواد مخدر و بعضاً اثرات اجتماعی و خانوادگی و ... صورت گرفته است که بیشتر ابعاد پیشگیری از اعتیاد را مورد تأکید قرار داده اند. ولی ما هر روز شاهد به کام مرگ رفتن روزافزون

هزاران نفر از اعضای جامعه خود در دام اعتیاد هستیم. اگر پیشگیری صورت گرفته چرا شاهد این ماجرا هستیم و اگر کسی گرفتار اعتیاد شد آیا می توانیم او را از جامعه حذف کنیم که شاید بهتر از کلمه «به حال خود رها کردن» باشد. چاره چیست؟

آگاهی عامه مردم از خطرات اعتیاد، آموزش علل اعتیاد، پرورش افکار عمومی و اعتلاء سطح فرهنگ، توجه به نیازهای اجتماعی و اقتصادی افراد جامعه مخصوصاً اطفال و جوانان در مبارزه با مواد مخدر و پیشگیری از اعتیاد بسیار مهم و ضروری است در این تحقیق معتاد یک بیمار معرزی می شود که باید بشری و از لحاظ جسمی و روانی تحت مداوا قرار گیرد تا وابستگی او به مواد از بین برود و در این مدت که دوره و طول درمان و ترک نیز نامیده می شود باید تحت مراقبت و حمایت و هدایت اعضای خانواده، مددکاران اجتماعی، اعضای مبارزه با اعتیاد قرار گیرد. (شامیان، ۱۳۷۳).

تغییر محیطی که موجب اعتیاد شده، فراهم نمودن محیط آرام رفع جوانج اولیه نیز برای پیشگیری از اعتیاد دوباره لازم و ضروری است. همچنین اگر این بیمار پس از بهبودی نسبی، با سرکوبی، طعن و سرزنش و بی مهری کسان خود مواجه گردد تاب مقاومت با ناملایمات و فشار روانی و اجتماعی را نداشته اعتیاد مجدد غیر قابل اجتناب خواهد بود.

با توجه به اهداف فوق شناخت لازم نسبت به مسئله اعتیاد ابرباد خواهد شد که در سایه آن خواهیم توانست در صورت اراده سالم و قوی و پایدار افراد و اساس انزجار و تنفر نسبت به مواد مخدر و در صورت گرفتار شدن در دام اعتیاد باز با اراده محکم، تعدادی افراد به ترک و حمایت و تلاش سایرین ایرانی پاک و زنده به پاکی داشته باشیم.

اعتیاد به مواد مخدر، به عنوان نابسامانی اجتماعی، پدیده ای است که بدان «بلای هستی سوز» نام نهاده اند؛ زیرا ویرانگری های حاصل از آن زمینه ساز سقوط بسیاری از ارزش ها و هنجارهای فرهنگی و اخلاقی می گردد و سلامت جامعه را به مخاطره می اندازد هر سال این بلای خانمان برانداز، قربانیان بی شماری را به آغوش سرد خاک می نشاند.